

Членството на България в ЕС: седем години по-късно

Доц. д-р Светла Бонева,
катедра „МИО и Бизнес“, УНСС - София

В началото на 2014 г. България приключи седмата година от своето пълноправно членство в ЕС. Период, достатъчно дълъг, за да бъде направена равностметка на успехите и пропуските, на очакванията и разочарованията, на опита си да бъдат извлечени поуки как би трябвало да отстояваме и защитаваме интересите си в Съюза.

Първите седем години от членството на България в ЕС съвпаднаха с остра икономическа, финансова и дългова криза в ЕС, с нарастващи евро-скептични настроения сред редица страни членки и безпокойство за бъдещето, както и с възраждането на считани за преодолени и забравени в миналото националистически клишета и риторика. Вторите седем години от членството на България в ЕС съвпадат с периода на многогодишната финансова рамка на ЕС за периода 2014 г. - 2020 г. - период, белязан със значителни съкращения на финансовите средства¹ за две основни европейски политики - общата селскостопанска политика и кохезионната политика². За първи път в историята на ЕС стойността на новоприетата многогодишна финансова рамка на Съюза е намалена - за следващия седемгодишен период тя ще бъде 959 988 млн. евро, което е със 73 млрд. евро по-малко от първоначално предложения проект от ЕК - 1033 млрд. евро. В сравнение с изминалия програмен период (2007-2013 г.)³ намалението на общия размер на новата МФР (2014-2020 г.) е с повече от 34 млрд. евро, като най-големите намаления, засягащи съответно кохезионната политика и общата селскостопанска политика, са 29,7 млрд. евро и 47,5 млрд. евро.

¹ Бонева С. Многогодишната финансова рамка на ЕС за периода 2014-2020 г. и приоритетите за развитие на разширения съюз, сб. д. „Членството в Европейския съюз и НАТО - поуки за България“ изд. компл. УНСС, София, 2014, с.157-163.

² Бонева С., Основни аспекти на политиката на сближаване на ЕС, изд. „Димант“, Бургас, 2011.

³ Бонева С., Европейска икономическа интеграция: бюджет и бюджетна политика на Европейския съюз, Университетско издателство „Стопанство“, София, 2011.

Първите години на членството на България в Съюза не се оказаха лесни и не оправдаха напълно амбицията на страната ни да бъде активен член на ЕС, допринасящ ефективно за развитие и успешно прилагане на общите политики и подходи.

Какво успяхме да постигнем през седемте години членство в ЕС?

Предвид цялата сложност на комплекса от политики, инструменти, подходи и правни норми, съставляващи на практика ЕС, главните аспекти и насоки в дейността на България се свеждат до следното:

1. През изминалите години осъзнахме бавно и по-колебливо, отколкото би следвало, че страната ни в цялост, а не само част от администрацията, пряко ангажирана в работата с институциите на ЕС, се е присъединила към ЕС. Осъзнахме, че губим много, ако управленските структури на различни равнища (бизнесът, научните и изследователски центрове, неправителственият сектор, профсъюзите и т.н.) не участват активно в **изготвянето на националните ни позиции, които да бъдат отстоявани при приемането на законодателните актове на ЕС**^{4,5}. Важността на тази задача произтича от обема на европейското законодателство, неговия дял в националната правна система и примата му над националното право. Например, над 80 % от законодателството на федерално структурирана държава като Германия е формирано въз основа на задължителните насоки на Брюксел, независимо че федералната структура сама по себе си предполага по-голям дял от специфични национални правни актове. Какво остава тогава за по-малка и не така структурирана държава като България. Ако не участваме активно в етапа на изготвянето и съгласуването на правните актове, ще изпаднем неизбежно в ситуацията да прилагаме норми, които други са изготвили и в които не са отчетени нашите специфични интереси. Постигането на тази цел предполага активна работа на администрация и научни среди, на НПО и обществени организации със службите на Комисията на етап, в който тече първоначалното им обсъждане.

2. Една особено чувствителна тема са фондовете на ЕС. Изминалият период ни показва, че тези средства, така важни за националната ни икономика, не се предоставят безусловно и изискват огромни усилия при изготвянето на

⁴ Boneva S. Impact assessment of directive 2010/12/EC of the Council on the structure and rates of excise duty applied on manufactured tobacco, Proceedings of the International Scientific Conference 'The Global Economic crisis and the Future of European Integration' Nis, October 18, 2013, p. 283-293.

⁵ Бонева С. Приложение на инструмента „Оценка на въздействието“ в България, сб. д. „Българското общество и законодателството“, Изд. „ИВИС“, Велико Търново, 2011, с. 269-287.

качествени проекти по различните оперативни програми, при подготвянето на прозрачни търгове и обществени поръчки, при осигуряването на безпроблемно функционираща ефективна и призната от партньорите ни в ЕС съдебна система. Може би точно в този аспект разочарованията са най-големи и стигат дори до изразяване на съмнения в ползата от членството ни в ЕС. Опростен подход на тази оценка се свежда до баланса на съотношението „платени/получени“ средства в/от бюджета на ЕС (таблица 1). В подобни анализи често се анализират единствено постъпленията по седемте оперативни програми в България и се пропускат финансовите постъпления по другите раздели на бюджета - раздел 2, свързан с общата селскостопанска политика (преките плащания и развитието на селските райони), раздел 1а (предвиждащ средствата за извеждане от експлоатация на блокове 1-4 на АЕЦ „Козлодуй“) и раздел 3 („Външни граници и миграция“).

Таблица 1. Вноски на България в общия бюджет на ЕС (млн. лв.)

Година	Планирани вноски по Закона за държавния бюджет	Реално платени вноски по данни на Министерството на финансите	Разлика
2007	634,4	595,1	39,3
2008	659,9	720,1	-60,2
2009	931,8	746,2	185,6
2010	779,7	669,7	110,0
2011	811,5	779,1	32,4
2012	895,7	682,6	213,1
2013	908,2	852,2	56
Общо вноски за МФР 2007-2013 (млн. лв.)	5 621,2	5 045	
Общо вноски за МФР 2007-2013 (млн. евро)	2 882,7	2 587	
Общ бюджет за България от Структурните фондове и Кохезионния фонд за периода 2007 - 2013 г. (млн. евро)	6 853		
Обща стойност на проектите, договорени по 7-те ОП в България* (млн. лв.)	21 395,8		
Общ бюджет за България от Структурните и инвестиционни фондове за 2014-2020 г. (млн. евро)	7 123		

* Посочена е общата стойност на проектите, по които има сключени договори към 7 май 2014 г., съгласно информация на Интегрираната система за управление и наблюдение (ИСУН). В тази обща стойност на проектите се включват националното съфинансиране и собственото съфинансиране от страна на бенефициентите.
Източник: *Закони за държавния бюджет на Република България за 2007, 2008, 2009, 2010, 2011, 2012 и 2013 г., портал <http://www.eufunds.bg/>, Финален вариант на Споразумението за партньорство на Република България, очертаващо помощта от Европейските структурни и инвестиционни фондове за периода 2014-2020 г.*

Средствата, с които България разполага по линия на Структурните фондове и Кохезионния фонд за периода 2007 - 2013 г. възлизат на 6853 млн. евро, а за следващата финансова рамка 2014 - 2020 г. - на 7 123 млн. евро.

Средствата по преките плащания за селскостопанските производители възлизат съответно на 2652 млн. евро за периода 2007 -2013 г. и 4547 млн. евро за периода 2014 - 2020 г., а средствата за развитие на селските райони са 2642 млн. евро през изминалия финансов период и съответно 2 078,6 млн.евро през новия.

Договорените средства за извеждане от експлоатация на блокове 1-4 на АЕЦ „Козлодуй“ за периода 2014 - 2020 г. възлизат на 260 млн. евро.

Вноската на България в бюджета на ЕС през периода 2007 - 2013 г. се колебае около 400 млн. евро годишно и възлиза на 2,58 млрд. евро общо за 7-годишния период. Интересен е фактът, че тя е толкова, колкото сме получили само за развитие на селските райони или за преки плащания на земеделските производители през периода 2007 - 2013 г.

Усвояването на средствата от европейските фондове се оказва доста трудна задача както за бенефициентите, които трябваше да подготвят качествени проектни предложения, така и за администрацията ни, която трябваше да организира конкурсните сесии за подаване на проектни предложения. България е усвоила към 30 септември 2013 г. 33 % от средствата по Структурните и Кохезионния фонд (СКФ)^{6,7}. След нас е само Румъния - с 19.7 на сто. Следва обаче да се има предвид, че към същия момент най-добре представящата се кохезионна страна, Португалия, има усвояване от 65.6 на сто, а от друга страна, много близо до нас - с около 34 % усвояване, са страни като Малта, Чешката република и Словакия. Очакванията са през оставащите две години от финансовия период (съгласно правилото N + 2) страната ни да ускори усилията си и значително да увеличи усвояването на средствата.

Приносът на България в приходната част на бюджета на ЕС е 0,33 % (таблица 2). България внася по-малко от половин процент от общата сума на бюджета, но в страната ни живеят 1,45 % от гражданите на ЕС. Съпоставими с нашето население страни внасят в пъти повече в сравнение с нашата страна.⁸ Това показва очевидните бюджетни ползи, които страната ни има от членството си в ЕС. В същото време е и повод да се замислим, тъй като вноските в

⁶ Бонева С., Паричните потоци от ЕС към България: авансови, междинни и окончателни плащания, сб. д. „Теория и практика на финансовите престъпления“, Университетско издателство „Стопанство“, УНСС, София, 2008, с.248-255.

⁷ Бонева С., Финансиране на политиката на сближаване на ЕС за периода 2007 г. - 2013 г., Научни трудове на УНСС, Университетско издателство „Стопанство“- УНСС, София, т. 2, 2009 г., с. 291-314.

⁸ Ако разделим дела на населението на страната спрямо общото население на ЕС съответно на дела на националните вноски на страната в общия бюджет на ЕС, ще получим коефициент 4,40.

бюджета се формират като процент от brutния национален доход, хармонизираната ДДС-база, събраните от нашите митнически пунктове мита и т.н. Малката ни вноска показва колко малка и свита е нашата икономика като съпоставка с населението на страната. Това е и причината в началото на годината в Законите за държавния бюджет на Република България да са били планирани по-големи вноски, а текущата икономическа обстановка е позволила внасянето на по-скромни вноски в общия бюджет от страна на България.

Таблица 2. Съпоставка между относителния дял на населението на страните членки от общото население на ЕС и относителния дял на вноските на страните членки в общия бюджет на ЕС (за избрани страни, близки до България по население или икономически показатели) към 1 януари 2013 г.

Държава	Брой на населението (подредени по брой на населението)	Дял на населението на държавите членки от общото на ЕС	Национални вноски в общия бюджет на ЕС	Дял на националните вноски на страните членки в общия бюджет	Коефициент, показващ колко пъти е по-голяма претеглената вноска на избрани страни членки в сравнение с България
ЕС (27 държави)	501403599		112 532 820 848	100%	
Малта	421 364	0,08	58 116 769	0,05	
Люксембург	537 039	0,11	304 598 436	0,27	
Кипър	865 878	0,17	165 355 310	0,15	
Естония	1 320 174	0,26	157 571 535	0,14	
Латвия	2 023 825	0,40	195 864 412	0,17	
Словения	2 058 821	0,41	333 788 866	0,30	0,9
Литва	2 971 905	0,59	299 439 179	0,27	
Ирландия	4 591 087	0,92	1 199 071 908	1,07	
Словакия	5 410 836	1,08	653 659 213	0,58	1,8
Финландия	5 426 674	1,08	1 918 082 791	1,70	5,2
Дания	5 602 628	1,12	2 351 258 040	2,09	6,3
България	7 284 552	1,45	374 045 538	0,33	1
Австрия	8 451 860	1,69	2 688 827 302	2,39	7,2
Швеция	9 555 893	1,91	3 165 103 190	2,81	
Унгария	9 908 798	1,98	921 537 120	0,82	
Португалия	10 487 289	2,09	1 522 321 566	1,35	
Чехия	10 516 125	2,10	1 374 378 090	1,22	
Гърция	11 062 508	2,21	1 830 786 637	1,63	
Белгия	11 161 642	2,23	3 631 943 714	3,23	
Холандия	16 779 575	3,35	4 242 421 003	3,77	
Румъния	20 020 074	3,99	1 280 954 949	1,14	
Полша	38 533 299	7,69	3 657 129 242	3,27	
Испания	46 727 890	9,32	9 642 716 849	8,57	
Италия	59 685 227	11,90	14 708 741 084	13,07	
Великобритания	63 896 071	12,74	13 617 389 478	12,10	
Франция	65 578 819	13,08	19 851 907 373	17,64	
Германия	80 523 746	16,06	22 367 540 845	19,88	

Източник: изчисления на автора по данни на Евростат (за населението на ЕС) и на Официален вестник на ЕС, 8.03.2013 г., Общ бюджет на ЕС за 2013 г., Таблица 7 „Обобщение на финансирането на общия бюджет по вид собствени ресурси и по държави членки“.

3. През изминалите години на членството си в ЕС страната ни осъзна, че ЕС въвежда последователно и разширява непрестанно системите си за наблюдение и контрол. Нещо повече - тези системи все по-целенасочено се обвързват с механизми за санкциониране. Още с началото на нашето членство ЕС наложи на страната ни **Механизъм за сътрудничество и оценка** (МСО). С въвеждането му за България и Румъния ЕС въведе постоянен мониторингов инструмент върху нашата съдебната система с цел отстраняване на недостатъците в нея и постигане на ефективен напредък в борбата с корупцията и организираната престъпност. Предварителните очаквания, че до 3 години след членството на България в ЕС показателите за борба с корупцията, организираната престъпност и ефективността на съдебната система ще бъдат изпълнени и мониторингът ще бъде прекратен, се оказаха прибързани. Не само че механизмът не бе вдигнат, но постепенно останалите държави членки наложиха - макар и без формално основание - неговото обвързване с приемането на страната ни в Шенгенското пространство. Така определени държави членки поставиха тези въпроси в категорията на доверие към нашите институции.

Същевременно, в последните две години се подготвят **нови хоризонтални механизми за наблюдение и контрол** в политическата сфера. Четири страни членки, начело с Германия, лансираха новата инициатива „Върховенство на закона“, която представлява общ за всички държави членки контролен инструмент върху съблюдаването на политическите критерии в националните законодателства, ефективността на съдебните системи и действията на полицията. Новото в тези предложения е, че набелязаните критерии се обвързват с наказателни санкции, вкл. намаляване и/или спиране на финансирането по фондове на ЕС.

Първоначалните очаквания, че след въвеждането на този хоризонтален механизъм ще бъде премахнат МСО като дублиращ и ненужен инструмент, не се сбъднаха. За съжаление голяма част от държавите членки нямат нагласата да прекратят нашия специфичен механизъм дори и след въвеждането на хоризонталния мониторинг.

И докато тези контролни инструменти в политическата сфера са все още на ниво обсъждане и разработване, то в икономическата и финансовата сфера подобни контролни механизми вече се прилагат. България измина четири цикъла от т.нар. европейски семестър - инструмент, чиято цел е да постигне интегриран подход между фискалната и икономическата политика и икономическото развитие. Чрез този инструмент ЕС изпраща на страните членки важното послание, че макроикономическата стабилност е необходимо, но недостатъчно условие за развитието на ЕС и че са

необходими целенасочени мерки за постигане на растеж⁹ и повишаване на заетостта, укрепване на конкурентоспособността на европейските икономики. Сега навлизаме в петия цикъл на европейския семестър. Започваме консултации с ЕК, следва изготвянето на годишния преглед на растежа и отново след консултации с ЕК изготвянето на националната годишна програма за реформи и програмата за сближаване. На тази основа ЕК изготвя специфичните препоръки за страните членки. В третия семестър сред препоръките за България имаше за първи път и препоръка към ефективността на съдебната система. В хода на подготовката на четвъртия европейски семестър протече дискусия за необходимостта от разработване и въвеждане на подробна система от нови показатели за икономическото и финансово състояние, както и такива, отчитащи състоянието на социалните системи и заетостта в държавите членки, която също ще подлежи на внимателно проследяване. Фокусът на тези показатели се изразява в пренасочване на инвестициите от инфраструктурата към инвестиции в наука и изследователски дейности, в иновации, генериращи възможности за растеж.

4. В края на 2013 г. и началото на 2014 г. страната ни се изправи пред сериозно предизвикателство, свързано с хуманитарната криза в Сирия. През последните 90 години от своята история България не е приемала такъв бежански поток. Кризата в Сирия и геополитическото разположение на България изискват от нашата страна комплексен подход - тя трябва да изпълни своите задължения, произтичащи не само от европейското законодателство, но и от международните договорености за справяне с хуманитарни катастрофи, по които е страна. България не разполага с финансовите и инфраструктурни ресурси, за да се справи с проблем от такъв мащаб. Месеци наред страната бе подложена на безпрецедентен натиск от нелегални имигранти и лица, търсещи убежище. В сравнение с минали години миграционният поток към България в началото на 2014 г. е нараснал 7 пъти.

Предизвикателствата пред бъдещето

В икономическата сфера най-голямото предизвикателство за България в краткосрочен план е възстановяването на икономиката и доверието на инвеститорите в нашата икономика. Във връзка с това за България от особено значение е постигнатото на Европейския съвет в края на месец юни

⁹ Бонева С., Индексът на конкурентоспособност като основен показател за икономически растеж, сп. „Бизнес посоки“, бр.1, 2008, с.10-19.

2013 г. споразумение по многогодишната финансова рамка на ЕС за периода 2014 - 2020 г. Бюджетът на ЕС за следващия финансов период продължава да бъде основен инструмент за инвестиции в растеж и заетост, преодоляване на социално-икономическите различия и осъществяване на значими структурни реформи. България участва активно в дебата по бъдещата финансова рамка, отчитайки значението и приноса на средствата от ЕС за сближаването в Европа. Подчертава необходимостта от тяхното адекватно фокусиране върху нуждите на най-бедните държави членки, където подкрепата от ЕС е най-необходима. Проблемът тук е, че страната ни разглежда средствата от бюджета на ЕС като средства, заместващи недостатъчното национално финансиране в редица области. В стремежа си да стори това страната ни не може да очертае ясно своите „европейски приоритети“, върху които да фокусира финансирането от европейските фондове. В процеса на разпределянето на бюджета за България от европейските фондове за периода 2014 - 2020 г. страната ни се стремеше да осигури балансирано финансиране за всички сектори и бе твърде колеблива да посочи конкретни приоритетни сектори и региони, към които да се насочи финансирането.

В краткосрочен план основните приоритети на България би трябвало да се насочат към подобряване на абсорбционния капацитет на страната към СКФ и подобряване качеството на проектите. Усилията ни трябва да бъдат съсредоточени върху реализирането на проекти със стратегическо значение за развитието на страната.

Необходимо е внимателно да отчитаме новите, все по-сложни условия за усвояване на европейските фондове. Новата МФР въвежда допълнителна система от санкции, свързани с т.нар. **макроикономически условия**. България трябва да подходи особено внимателно към това, защото тези макроикономически условия са полезен инструмент за финансова дисциплина, към чийто стимулиращ, а не санкциониращ характер, трябва да се стремим.

Дебатът за ефектите от инвестициите на европейския бюджет е не само въпрос на национален интерес, той е важен и за целия Съюз. Европа трябва да провежда реформи, които да я направят много по-конкурентоспособна в международен план. Глобалните тенденции засилват международната конкуренция, азиатските и латиноамериканските икономики са във възход. Това налага ЕС да реформира своите икономики и социални системи, за да възстанови растежа и да създава нови работни места. В този контекст България подкрепи инициативата на ЕК за борба с младежката безработица - въпрос от особено значение за нашата страна, тъй

като засяга основния национален капитал - човешкия. Преодоляването на тревожните нива на младежка безработица не може да бъде самоцел и е свързано с постигането на напредък по другите въпроси на икономическата политика. България трябва да създава нови работни места за младите хора. Има категорична нужда от предприемане на спешни социални и икономически мерки. Единствено структурни реформи на пазара на труда, засилване на трудовата мобилност в рамките на ЕС, реформи в образователната система и подобряване на бизнес средата биха дали устойчиво решение на проблема в дългосрочен план.

България участва и в дебата за бъдещето на ЕС. ЕС преминава през труден период - нарастват тенденциите за отслабване на Съюза, обособяване на групи от държави членки вътре в Съюза (например въз основа на членство в еврозоната), поставяне под съмнение на някои основни принципи на ЕС като свободното движение на хора и значението на кохезионната политика. Заедно със сходно мислещите държави членки България работи срещу тези тенденции. Националният ни интерес изисква действия в посока на запазване на ролята на ЕС и на основните принципи, върху които той е изграден - солидарност, кохезия, единство, интегритет, равнопоставеност на държавите членки. В наш интерес е България да защитава ролята на ЕС за задълбочаване на интеграционните процеси и на общия подход. В същото време, обаче, страната ни трябва да бъде чувствителна към разширяването на компетенциите на Съюза в някои области, които са от ключово значение за запазване на конкурентните предимства на националната ни икономика.

България активно участва и в дискусиите по въпросите на енергийната сигурност^{10,11,12,13}, завършването на единния енергиен пазар на ЕС до 2014 г. и засилването на външните измерения на енергийната политика на Съюза. Нашата основна цел тук трябва да бъде постигането на достъпни и конкурентни цени на електроенергията.

¹⁰ Бонева С., Особенности на преговорите по Многогодишната финансова рамка на ЕС за периода 2014-2020 г., сб. докл. „България и ЕС: шест години по-късно“, изд. компл. „Стопанство“, София, 2013.

¹¹ Boneva S., The EU Energy Policy - Current State and Perspectives for Development, Economic Alternatives, Issue 1, 2008, pp.101-114.

¹² Бонева С., Схеми за финансиране на проекти за енергийна ефективност и използване на възобновяеми енергийни източници за производство на електрическа енергия, сп. „Управление и устойчиво развитие“, издателство „Лесотехнически университет“, София, т. 21(3-4), 2008, с. 203-208.

¹³ Бонева С., Енергийната общност „Европейски съюз - Югоизточна Европа“ - фактор за укрепване на интеграционните процеси в разширения ЕС, сп. „Управление и образование“, Изд. „Проф. д-р Асен Златаров“, Бургас, 2009, т. V, с. 22-28.

България има важна роля за формирането на общата европейска политика по отношение на държавите от Югоизточна Европа и Черноморието. Страната ни подкрепяше интеграцията на Хърватия в ЕС, която вече е факт. България има интерес и би трябвало да подкрепя позицията, че всички държави от Западните Балкани трябва да имат ясна европейска перспектива, при стриктно изпълнение на критериите за членство и спазването на добросъседските отношения на всеки етап от процеса на интеграция.

Интеграцията на държавите от Западните Балкани в ЕС и НАТО е най-сигурната гаранция за тяхното мирно развитие. В този процес България има важна роля и инициативи. По подобен начин стои нашият принос за отношенията между ЕС и държавите от Черноморския регион, където има перспективи за разгръщане на широко икономическо сътрудничество във всички сфери. България участва активно и в Източното партньорство - стратегическа инициатива на ЕС, от която можем да спечелим в икономически и политически план.

България се подготвя и за председателство на Съвета на ЕС, което трябва да поеме на ротационен принцип през втората половина на 2018 г. - проучва опита на другите държави членки, оценява необходимостта от специфична подготовка на отделните министерства за поемане на ангажиментите по председателството и работи по проект на нормативен акт за създаване на работна група на високо политическо ниво за разработване на концепция за подготовка и осъществяване на едно успешно председателство.

В заключение може да се каже, че България участва успешно в интеграционните процеса на ЕС и е достоен член в голямото европейско семейство на Съюза.

Изводи

Първите години от членството на България в ЕС не бяха лесни, предвид амбицията на страната ни да бъде активен член на ЕС и да допринесе за ефективно развитие и успешно прилагане на общите политики на Съюза. През своите първи седем години в ЕС страната ни се ориентира и осъзна как функционира Европейският съюз. Осъзнахме, че за да можем по-добре да защитим своя национален интерес в ЕС, е необходимо управленските и експертни структури на различни равнища (бизнесът, научните и изследователски центрове, неправителственият сектор, профсъюзите и т.н.) да участват активно в изготвянето на националните ни позиции, които

да отстояваме при приемането на законодателните актове на ЕС. Само така ще могат реално да бъдат отчетени специфичните български интереси и ще избегнем ситуацията да прилагаме норми, които други са изготвили и нямащи нищо общо с българските интереси.

Необходими са сериозни усилия за подобряване на абсорбционния капацитет на страната ни за усвояване на европейските фондове, чрез изготвяне на качествени проекти по различните оперативни програми, подготовка и провеждане на прозрачни обществени поръчки, осигуряване на безпроблемно функционираща, ефективна и прозрачна съдебна система, укрепване на административния капацитет на страната, по-смели стъпки към изграждане на електронно правителство.